

**Diac. prof. dr. Ioan Caraza,
Facultatea de Teologie „Patriarhul Justinian“,
Universitatea din București**

**SEMNIFICAȚIA BIBLICĂ ȘI PATRISTICĂ
A EVENIMENTULUI
ÎNĂLȚĂRII SFINTEI CRUCI
DE CĂTRE SFINȚII ÎMPĂRAȚI
CONSTANTIN ȘI ELENA**

Abstract: *This study wants to present the centrality of the cult for the Holy Cross in the spiritual life of the Saint Emperors Constantine and Helen. The vision of the Cross which Constantine had at Pons Milvius marked the focal point, of the radical change of his life. The light of the Saviour's Cross enlightened his life, becoming his "bridge", "way" and "boundary" towards the end of his life: baptism on the death performed by the semi-Arian bishop Eusebiu of Nicomedia. Also, the emperor's mother, Saint Helen, has been "hurt" by the love of Christ's Cross. Accompanied by the personal general of the emperor, Saint Artemie, she went straight to Jerusalem and ordered that the Lord's Cross be taken out from the depth of Golgotha to see the light. The Emperor saw the Cross in the Sky, while his mother saved it from the depth of the Earth! By their providential work, the Cross has become a generalized Christian symbol, a sign of triumph engraved on shields and war flags and "pillar" of the Church.*

Keywords: *Holy Cross, honouring the Holy Cross, church, foundations.*

Împărăția lui Dumnezeu este descrisă în parabolele Mântuitorului ca pământul care rodește din sine sămânța semănată în el, fie că semănătorul e treaz, fie că doarme (Mc. 4, 26-28); apoi, ca grăuntele de muștar, cea mai mică dintre toate semințele, din care răsare însă copacul cel mai mare (Mt. 13, 31). La profeți Împărăția era simbolizată prin apele dătătoare de viață izvorând de sub pragul Templului (Iez. 47, 1-12); apoi, ca piatra mică de după un munte care atinge o statuie

cu capul de aur la picioarele ei de lut, încât capul de aur se prăbușește (Daniel 2, 31-35). În parabola cu lucrătorii tocmiți în vie sunt simbolizate și etapele venirii Împărăției lui Dumnezeu, și anume „*greul zilei și arșița*” (Mt. 20, 12). În aceste simboluri este vorba, desigur, de perioada persecuțiilor atât de sângeroase ca acel „*greu al zilei*”, când semnele Împărăției pot fi văzute ca ajungând până la umerii împăraților romani, și anume în sânul armatelor imperiale, așa cum a fost martiriul Sfinților militari Gheorghe și Dimitrie sub împăratul Dioclețian în anul 303. Urmașul lui Dioclețian la conducerea întregului imperiu a fost Sfântul Împărat Constantin cel Mare, prin care „*capul de aur al statuii cu picioare de lut*”, simbol al imperiului, se pleacă sub Evanghelie încălzit de Lumina lui Hristos, prin oprirea persecuțiilor în anul 313 dintre care cea mai sângeroasă a fost cea din anii 303-304. Dacă vârfurile armatei erau creștine, era semnul că Împărăția lui Dumnezeu ajunsese până la umerii împăraților. Însuși Constantin cel Mare a fost martor al muceniei celor doi comandanți de oști martirizați pentru credință, și, întocmai ca și Tertulian cu o sută de ani mai înainte, s-a convertit la credință prin sângele martirilor. După cum lucrarea Mântuitorului la începuturile ei a scos la lumină credința unui sutaș roman, tot astfel se poate ști că nenumărați oșteni erau în taină oameni credincioși, chiar dacă erau nevoiți să aducă jertfe zeilor, ca și Neeman Sirianul, căruia Elisei i-a tolerat însoțirea regelui său la templul păgân, în ciuda credinței sale mărturisite după vindecare. Atâția ostași romani erau creștini în sufletul lor și au simțit o atât de mare ușurare când Constantin cel Mare a oprit nu numai persecuțiile, ci și jertfele aduse împăraților romani. Armatele imperiale l-au aclamat, astfel, pe Constantin ca urmaș al tatălui său, Constanțiu Chlorus, în anul 306, și chiar dacă el a motivat biruința asupra lui Maxențiu prin semnul crucii arătat pe cer, participarea armatei avea rădăcini adânci ale credinței în Hristos prin cruce. Atașarea semnului crucii, prin semnele imperiale în cadrul armatei sale mai puțin numeroase, a făcut ca oștile lui Maxențiu să-și exprime atașamentul față de armata lui Constantin.

Paradoxal, însă, acel „*cap de aur*”, simbol al înțelepciunii omenești după păcatul strămoșesc, este slujit de oameni din sânul Bisericii care se rușinau de Crucea lui Hristos și de cuvintele Sale (Mc. 8, 38). Astfel, perioada de „*arșiță*” a Împărăției lui Dumnezeu era inaugurată

tocmai în vremea de libertate acordată Bisericii de Sfântul Constantin cel Mare și se caracteriza prin stricarea sfințirii voii lui Dumnezeu în inimi, unde s-a scris prin Jertfa Mântuitorului (Gal. 4, 6). Cu alte cuvinte, sămânța Împărăției lui Dumnezeu era „analizată” în laboratorul minții omenești, urmarea fiind uscăciunea neroditoare.

În sistemul arian, filosofia Logosului ocupa primul loc față de revelație. Tulburarea creată de această doctrină a zguduit atât de mult Biserica, încât era cu neputință evitarea dezbinării, chiar în urma hotărârilor sinodale la nivel ecumenic de mărturisire a credinței adevărate. Afirmând că Mântuitorul Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu nu este de o ființă cu Tatăl, Arie defăima sfințirea Numelui lui Dumnezeu ca „Tată” prin Jertfa Mântuitorului. Această situație poate fi simbolizată în Sfânta Scriptură prin vedenia „câmpului de oase uscate” pentru situația poporului ales în Vechiul Testament (Iez. 37, 1-11), despre care în Biserică s-a spus: „Bisericii mai înainte neroditoare, acum a înflorit semnul crucii spre putere și spre întărire”. Erezia lui Arie se aseamăna cu închinarea poporului ales la „vițelul de aur”; tocmai atunci când Moise primea de la Dumnezeu Tablele Legii pe Muntele Sfânt (Ieș. 32, 4).

Dacă Sinodul a dat mărturisirea adevăratei credințe fără a se putea preveni dezbinarea Bisericii, astfel, acest lucru se întâmpla din cauza sfidării Jertfei de sfințire a Numelui lui Dumnezeu prin Hristos de către arieni. Dar, ca orice împărat, Sfântul Constantin era interesat nu numai de unitatea Bisericii, ci prin ea și de unitatea imperiului: „Unitatea credinței prin aducerea la Hristos în tot imperiul ar duce la schimbări și în guvernarea acestuia”¹. Scriitori bisericești, ca Teodoret de Cir, au criticat blândețea și filantropia împăratului Constantin față de cei care nu mărturiseau credința adevărată, blândețea acestuia și viclenia arienilor ducând la prigonirea niceenilor².

Desigur că trecerea de la o perioadă atât de sângeroasă a persecuțiilor la libertate și pace prin Împăratul Constantin nu putea avea loc fără asperități. Dar meritul Împăratului Constantin cel Mare pentru Biserică este acela de a fi pus în valoare Jertfa Mântuitorului Hristos prin evenimentul Înălțării Sfintei Cruci la 14 septembrie 326. Demersuri în

1. J. Meyendorff, *Imperial unity and Christian Divisions*, New York, 1989.

2. Teodoret de Cir, *Istoria bisericească*, I, 7, 7.17

acest sens au fost făcute prin Patriarhul Macarie al Ierusalimului încă din timpul lucrărilor Sinodului. Descoperirea Sfintei Cruci a răstignirii Mântuitorului a avut loc prin strădaniile mamei sale creștine, Sfânta Elena. Astfel, în vreme de libertate, Biserica pune în valoare sensul unic al Jertfei Mântuitorului pentru sfințirea Numelui lui Dumnezeu și viața Bisericii în Hristos. Dacă în Vechiul Testament nimeni nu putea vedea Fața lui Dumnezeu fără să moară, astfel, în Hristos înviat nimeni nu poate vedea Fața lui Dumnezeu fără să învieze duhovnicește, adică să devină viu cu duhul: *„Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis“* (In. 17, 3). Posibilitatea vederii Feței lui Dumnezeu este puterea Mântuitorului dată de către Tatăl peste tot trupul ca să dea viață veșnică celor care I-au fost dați de Tatăl (In. 17, 2). Momentul arătărilor Sale către ucenici a fost profețit astfel: *„Vine vremea când nu vă voi mai vorbi în pilde, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl“* (In. 16, 25). La arătările Sale Mântuitorul a spus puține cuvinte, în timp ce ucenicii de bucurie nu mai puteau întreba nimic (In. 16, 23). Ca urmare, cei ce ignoră Jertfa prin cruce și arătările Mântuitorului Înviat ignoră propria lor înviere în Hristos cu duhul prin dezlegarea din legături (In. 8, 32), nesocotind și puterea de a se face fii ai lui Dumnezeu, deoarece prin învârtoșarea inimii ei nu mai au puterea invocării Duhului Sfânt. Sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci este un fel de reluare a „Săptămânii Patimilor“ fără evenimentul Învierii și arătării Domnului, tocmai pentru a se sublinia importanța hotărâtoare a acestor evenimente pentru mântuire, mai ales în vreme de libertate, când ispita de a pierde sensul lor este cu mult mai mare decât în vreme de încercare și suferințe din partea lumii.

La Duminica a VII-a după Paști se aduce aminte, de asemenea, de zguduirii din cauza rătăcirilor; Sfântul Pavel chemând insistent la păstrarea credinței adevărate apostolice. Astfel: *„Drept aceea, luați aminte la voi înșivă și de toată turma peste care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său. Căci eu știu aceasta, că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori care nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor ridica bărbați, grăind învățături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei“* (F. Ap. 20, 28-29). Pentru păstrarea bucu-

riei apostolice a lui Hristos ca Mire al Bisericii, Tradiția ortodoxă a adus aminte de importanța hotărâtoare a Jertfei Mântuitorului prin instituirea sărbătorii „Înălțării Sfintei Cruci“, după Sinodul I Ecumenic, prin punerea în valoare în Sfânta Liturghie de către Sfântul Vasile cel Mare a Jertfei Mântuitorului ca revelație pentru Întruparea Sa; de asemenea, prin sublinierea rolului Maicii Domnului pentru lucrarea pascală a Mântuitorului la sărbătoarea „Izvorului Tămăduirii“, care venea după dezbinarea din sânul Bisericii în mărturisirea lui Hristos la Sinodul IV Ecumenic, din cauza pierderii Numelui adevărat al lui Dumnezeu sfințit în Hristos, deoarece erezia ariană pretindea că poate cinsti pe Dumnezeu din cer micșorând pe Hristos ca Dumnezeu (In. 16, 2), când, de fapt, sfințirea Numelui lui Dumnezeu pentru cunoașterea Sa, pe care nimeni nu L-a cunoscut vreodată ca „*har și Adevăr*“ (In. 1, 17-18), ci numai Fiul, prin El însuși, ca și „*icoană a Tatălui*“ (II Cor. 4, 4), L-a făcut cunoscut prin Jertfa Sa (In. 17, 3). Teologia ascetică va marca această căutare a Mirelui prin „*filocalie*“:

Mărturisirea apostolică a lui Hristos ca Mire este semnată în Sfânta Liturghie după aducerea Sfintelor Daruri și calea către Pogorârea Duhului Sfânt prin rugăciunea pentru unitatea cugetului din iubirea de Hristos, deschiderea „Ușilor împărătești“ cu invocarea nevoii de înțelepciune spre luare aminte și prin clătinarea Sfântului Aer peste Sfintele Daruri, ca umbrire prin Duhul Sfânt, în timpul mărturisirii „Simbolului credinței“ până la articolul „Și a înviat din morți!“. După aceste două evenimente, profeția spune: „*Cu spatele Său te va umbri și sub aripile Lui vei nădăjdui*“ (Ps. 90, 4) Lumina pascală își are, însă, odiseea ei în istoria Bisericii, după cum arătase Mântuitorul: „*Trebuie să fac, până este ziuă, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze*“ (In. 9, 4) cu toate că după încredințarea averii sale ca talanți a dat ucenicilor porunca: *Lucrați până voi veni* (Lc. 19, 13). Dar, prin dispute, s-a instalat în Biserică legea necesităților polemice, al cărei efect era ignorarea Crucii lui Hristos. Aceasta era calea lumii, în care dreptatea și pacea nu se pot împăca niciodată. Numai în Hristos aceste noțiuni pot fi asociate: „*Mila și adevărul s-au întâmpinat, / Dreptatea și pacea s-au sărutat, / Adevărul din pământ a răsărit / Și dreptatea din cer a privit*“ (Ps. 84, 11-12). În acest sens, Biserica a instituit momente fundamentale pentru viața ei în Hristos

prin evenimente ca sărbătoarea *Înălțării Sfintei Cruci* pentru aducerea aminte de prețul Răscumpărării prin Jertfă, și aceasta după Sinodul I Ecumenic care a mărturisit față de erezia ariană credința adevărată. De asemenea, când după Sinodul IV Ecumenic s-a ajuns la dezbinare, Biserica a instituit sărbătoarea *Izvorului Tămăduirii* închinată rolului hotărâtor al Maicii Domnului în hristologie. Așa cum la Răstignire prin inima ei a trecut sabie, dar înainte de a spune „*Mi-e sete!*” Mântuitorul a lăsat-o în grija Sfântului Ioan Evanghelistul (In. 18, 26-27), tot astfel, după dezbinare, ca o sabie care trece prin inima Bisericii, Maica Domnului este înțeleasă ca o călăuză la Hristos cel adevărat.

Față de schemele hristologice care nu puteau pune în valoare Jertfa și Învierea Mântuitorului ca revelație și cunoaștere a lui Dumnezeu prin sfințirea Numelui Său, realitatea Nașterii din Sfânta Fecioară confirma aceste adevăruri în Hristos. Simbolul iconografic al acestei Sărbători este Maica Domnului și Pruncul în Potirul baptismal din care izvorăsc ape tămăduitoare, sugerând ideea că „Nașterea” este mai de seamă decât „schemele” filosofice folosite în sens abuziv și în Biserică. În acest sens, se știe că Mântuitorul nu a acceptat la Intrarea în Ierusalim un dialog cu înțelepții elini care-L căutau. Față de ei Mântuitorul a subliniat importanța cosmică a Jertfei ca Revelație (In. 12, 24). Căci filosofia ignoră cauza morții omului prin păcat, urăște Duhul Sfânt din Hristos, pe care nu poate să-L cunoască (In. 14, 17), deoarece iubește slava lumii și consideră crucea drept o nebunie (1 Cor. 1, 23); înțelepciunea omenească este pentru ei mai de seamă decât îndreptarea inimii, deoarece ei își zidesc casa pe nisip, ca cei cărora li se va lua și ceea ce li se pare că au (Lc. 8, 18), ei neizidindu-și casa inimii prin „*săpare*” și „*adâncire*” pentru a pune „*temelia pe rocă tare*” (Lc. 6, 48). Mai ales în Biserică au fost unii care au ignorat sfințirea Numelui lui Dumnezeu arătat în Hristos, înlocuind-o cu noțiunea de Dumnezeu din filozofie. Mântuitorul Însuși a declarat Chipul lui Dumnezeu din El drept „*Templu*” (In. 2, 10). La sărbătoarea *Izvorului Tămăduirii* Evanghelia zilei istorisește episodul izgonirii vânzătorilor din Templu (In. 2, 13-21), când Mântuitorul vorbește și despre „*dărâmarea*” și „*ridicarea în trei zile*” a Templului Său, în sensul Jertfei și Învierii Sale (In. 2, 19). Trupul Său este numit de Sfântul Apostol Pavel „*catapetasma*” care se rupe de sus până jos pentru a se putea vedea cele din Sfânta Sfintelor (Evr.

10, 20). În acest episod este vorba și despre alungarea vânzătorilor din Templu în sensul puterii Cuvântului lui Dumnezeu de a arăta Templul inimii Sale, Chipul lui Dumnezeu cel adevărat care îi îndepărtează pe toți cei ce „vând” altceva: „*Casa lui Dumnezeu este casă de rugăciune, nu de negustorie*” (In. 2, 16).

În acest sens, teologia patristică a subliniat importanța Templului Vechiului Testament ca simbol al Învierii lui Hristos, mai ales în exegeza la cap. 9 și 10 din Epistola către Evrei a Sf. Ap. Pavel. Căci la temelia Învierii este tocmai chipul „*plin de har și de adevăr al Celui Născut din Tatăl*” (In. 1, 14), Părintele Luminilor (Iacob 1, 17). El Însuși îi va chema din nou la Lumina Sa pe cei care au înăbușit-o prin umplere de sine, tocmai pe cei care cred că nu au nevoie de nimic (Apoc. 3, 17-18). Este vorba, de fapt, de o chemare la „*dragostea dintâi*” (Apoc. 2, 4), care are făgăduința „*Luminii adevărate*”. Astfel, credința adevărată are la temelie Jertfa Mântuitorului pentru mutare pascală prin Înviere, așa cum se subliniază la sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, și puterea de a invoca prin rugăciune darul Duhului Sfânt spre înfiere, așa cum se subliniază la sărbătoarea Izvorului Tămăduirii. Teologia patristică a pus, apoi, în valoare sfintele icoane ca revelație prin Duhul Sfânt și mișcarea lui Hristos în inimi. Icoanele reprezintă lumea lui Dumnezeu arătată de Mântuitorul pe pământ, când spunea că „*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*” (In. 18, 36), în sensul că ea este cea din staulul oilor (In. 10, 1) cu „*cele ale Tatălui*” (Lc. 2, 49) semănate în ucenici de către Hristos, pe când „*cele ale lumii*” nu sunt de la Tatăl (I In. 2, 16-17), ci sunt ale stăpânitorului acesteia care-L răstignește pe Hristos, dar Care pe Cruce, scos afară din tabără, El este „șarpele cel de aramă”, care vindecă mușcătura șarpelui morții și este ușa de intrare în staulul oilor (In. 10, 9) prin lepădare de sine (Mc. 8, 34). Dacă Sinodul IV Ecumenic a stăruit în mărturisirea sa pentru integritatea firilor divină și umană în Hristos, Sinodul VII arată în inimi lumea lui Hristos mișcată în icoane prin Duhul Sfânt, care face ca să nu mai fie căutat Hristos în fața ochilor. De aceea, Ortodoxia prețuiește icoanele, ca lumea lui Dumnezeu în inimi și în Biserică.

Astfel, mărturisirea credinței adevărate nu este o „antiteză” fără statut ontologic, ci arată că Lumina lui Hristos nu se poate păstra fără cruce, fie că e vorba de libertate, fie că e vorba de prigoane, ca teste de

cald sau de rece pentru credință. Prin cruce, este vorba de o retragere în sine a Bisericii la picioarele lui Hristos, temelia unității ei, chiar dacă în exterior este vorba de un „recol” în ceea ce privește misiunea, așa cum s-a întâmplat în Răsărit în sec. IV, misiune care în Apus nu putea fi stăvilită. În crucea Sfinților Împărați pe care o țin între ei și care depășește statura lor înseamnă faptul că ei se află sub cruce, care, dacă ar fi fost mai mică decât statura lor, ar fi însemnat că ei o folosesc pentru imperiu. Dar între Hristos și lume este moartea lui Hristos din partea lumii. Viața lui Hristos este sub cruce ca „ușă a staulului oilor”. Cauza apariției lumii prin păcatul strămoșesc a fost sminteala: „*Cel ce nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe deasupra, este fur și tâlhar*” (In. 10, 1), care: „*Nu vine decât să fure, să junghie și să piardă*” (In. 10, 10). Astfel, lumea este constituită din „*cei scoși pe deasupra din staulul oilor*” (In. 10, 1), acolo unde stăpân este diavolul prin stricarea templului Duhului Sfânt din inimi, în primul rând, apoi prin pierderea credinței, când mintea este potențată de cunoștința binelui și răului ca cea a lui Lucifer, semnat de Dumnezeu prin pomul cunoștinței, iar trupul devine dospire, în loc de azimă în puterea pornirilor spre patimi: „*Nu iubiți lumea, căci toate cele din lume, pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci de la lumea aceasta*” (I In. 2, 16-18). Ca „Ușă” a staulului oilor și sânul Tatălui (In. 1, 18) cu slava de har și de Adevăr, Hristos are Lumina și taina Crucii după semnul lui Iona. În jurul Lui se ridică valurile împotrivirii, până când este scos afară din tabără și ridicat pe Cruce: „*Iată, vine stăpânitorul lumii acesteia și de la Mine nu are de luat nimic*” (In. 14, 30), dar „*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta*” (In. 18, 36), ci Împărăția Lui este cea din staulul oilor, în care El este Ușa și în care se intră prin lepădare de sine, în sens nu sociologic, de suprafață, ci în sens baptismal. Ajutorul pentru această intrare ca ieșire din lume este Crucea lui Hristos ca șarpele cel de aramă (In. 3, 14), așa cum pentru Israel ieșirea din Egipt a fost numai deschiderea baptismală a adâncului mării (I Cor. 10, 1-4), atunci doar pentru intrarea în viață (Mt. 19, 17). Numai intrarea baptismală în staulul oilor duce la darurile Duhului Sfânt și la acea unitate treimică de cuget (In. 17, 22) ca intrare în Împărăția lui Dumnezeu pe calea prunciei inimii (Mt. 18, 3). Hristos era, astfel, prin Jertfa Sa, Întâiul-Născut dintre mulți frați. Libertatea și puterea lumească pot duce la „întovără-

șire sociologică”, dar nu la comuniune treimică. Prin Jertfa Sa, Hristos este Întâiul Născut între mulți frați (Rom. 8, 29-30). Pe Cruce, Hristos este „Șarpele cel de aramă”, la care, privind, cei mușcați de șarpe se tămăduiau (Num. 21, 8-9). În Hristos, această vindecare are loc prin dezlegare de legături ca putere a Adevărului (In. 8, 32) și prin puterea de a se face fii ai lui Dumnezeu (In. 1, 12-13). Împărăția lui Hristos este în staulul oilor, în care se intră prin crucea Sa, sub care este Lumina lină. După cum diavolul făcuse din această Lumină o irezistibilă ademenire spre moarte, tot astfel, prin moartea Lui Hristos, se deschide Împărăția Luminii: „*Foc am venit să arunc pe pământ, și cât aș dori să fie acum aprins!*” (Lc. 12, 49). Dezlegarea din legături (In. 8, 32) este ca o „scăpare” a sufletului din laț: „*Lațul s-a rupt și noi am zburat*” (Ps. 23, 7). Aprinderea acestui foc este botezul Său prin Jertfă, despre care Hristos spunea: „*Câtă nerăbdare am până când se va împlini!*” La Cină, El spusese: „*Cu dor am dorit să mănânc acest Paști cu voi, mai înainte de Patima Mea*” (Lc. 22, 15). Chiar dacă spusese: „*Nimeni nu cunoaște pe Tatăl, decât numai Fiul și cel căruia va voi Fiul să-i descopere*” (Mt. 11, 27), astfel, El se roagă Tatălui: „*Voiesc ca acolo unde Eu sunt, să fie și cei pe care Mi i-ai dat ca să vadă slava Mea*” (In. 17, 24). Iar dacă despre preamărirea acelor a s-a profețit: „*Cu Tine este poporul Tău în ziua puterii Tale, întru strălucirile Sfinților Tăi*” (Ps. 109, 3), precum și: „*Întru dreptate mă voi arăta Feței Tale, mă voi sătura când se va arăta slava Ta*” (Ps. 16, 15), astfel, despre El Însuși profeția spunea: „*Scăpat din chinurile sufletului său, va vedea rodul ostenețelor sale și de mulțumire se va sătura*” (Is. 53, 11).

Față de cele ale lumii de deasupra din întunericul de afară și puterea morții din stăpânirea celui rău (Evr. 2, 14), Hristos este în staulul oilor ca „sân al Tatălui” semnat prin adâncul baptismal al mării, în „cele ale Tatălui” ca iubire de Dumnezeu din toată inima și de aproapele ca de sine însuși în Lumina lină de sub Crucea lui Hristos, așa cum arată evenimentul Schimbării la Față (Mc. 9, 1) de după chemarea la luarea crucii (Mc. 8, 34-38). Nu era nicio prigoană când a adresat Mântuitorul Ucenicilor Săi această chemare în urmarea Sa, căci era o taină. Această taină a vădit-o Mântuitorul ca Adevăr lui Saul pe drumul Damascului, căruia i-a arătat faptul că el Îl prigonește pe Hristos sub Cruce și, de fapt, prigonește Adevărul: „*Căci împotriva adevărului*

n-avem nicio putere; avem pentru adevăr” (II Cor. 13, 8). Pavel nu voia să se laude, în acest sens, cu ridicarea sa până la al treilea cer, ci numai în Crucea lui Hristos, el înțelegând de fapt din ce cauză pe Tabor Moise și Ilie vorbeau cu Hristos, nu despre vreo înălțare la cer, ci despre Patimile Sale, cele de la Ierusalim, care prin moarte aduc lumina, cu care oamenii au fost odinioară ademiniți spre moarte: „Prin moarte, să surpe pe cel ce avea stăpânirea morții, adică pe diavolul” (Evr. 2, 14). Astfel, adevărata libertate în lumina evenimentului Înălțării Sfintei Cruci de către Sfinții Împărați Constantin și Elena este dezlegarea din legături (In. 8, 32) pentru zborul sufletului către Dumnezeu ca scăparea unei păsări din laț (Ps. 123, 7): „Când erați în lume, erați slobozi față de Hristos, dar în Hristos sunteți slobozi față de lume și robi ai lui Hristos” (Rom. 6, 20-22) în plinătatea darurilor Duhului Sfânt și a Luminii sub Cruce. Astfel, nici mormântul nu este o țară depărtată ca cea a fiului risipitor care-L răstignește pe Hristos, ci în Hristos este „hambar” al Duhului Sfânt pentru grâul lui Hristos (Lc. 3, 17), Care prin Jertfa Sa a dobândit stăpânire și peste cei vii, și peste cei adormiți (Rom. 16, 20), în lumina mormântului Său, care este purtător de viață și izvor al învierii oamenilor.